

Praha dne 15. května 2023

Č. j.: MŽP/2023/630/1173

Tel.: 267 122 130

Vážený pan

Ing. Jiří Janota

předseda

Českomoravská myslivcké jednota

Lešanská 1176/2a

141 00 Praha 4

Vyjádření MŽP k zasláným otázkám ČMMJ a Ligy Libe ohledně nejasností v Nařízení EK o zákazu olověných broků na mokřadech

Vážený pane předsedo,

dovolte, abych z pověření pana ministra Petra Hladíka reagoval na obdržené otázky, které jste ve věci zákazu použití olověných broků na mokřadech podle nařízení Komise (EU) č. 2021/57 (dále též jen nařízení) zaslal společně s Mgr. Pavlem Černým, pplk., prezidentem LIGA LIBE, a které již byly dříve diskutovány v rámci jednání jež se na Ministerstvu životního prostředí (dále jen MŽP) uskutečnilo dne 9. března 2023.

K otázce č. 1 a 2: Pokud jde o definici a identifikaci mokřadů a navazujícího 100 m pásma dle nařízení je možné uvést následující.

Mokřadem se dle nařízení rozumí *území bažin, slatin, rašelinišť i území pokrytá vodou, přirozeně i uměle vytvořená, trvalá či dočasná, s vodou stojatou či tekoucí, sladkou, brakickou či slanou, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů*. Tato definice zahrnuje jak plochy, které jsou jednoznačně v terénu identifikovatelné a zpravidla i pozemkově vymezené (vodní toky, jezera, nádrže a jiné vodní plochy), tak plochy, které jsou charakterizované svojí vazbou na vodní prostředí, vysokou hladinu vody v půdě, jako jsou rašeliniště či slatiny apod. Tyto typy mokřadů jsou zpravidla specifické z hlediska své vegetace a jsou podchyceny v rámci mapování biotopů, které bylo realizováno v rámci celého území ČR. Otázky vzbuzuje, jak je zřejmé i z Vašeho dopisu, především zahrnutí „dočasných mokřadů“. Těmi nicméně nejsou myšleny náhodně vzniklé louže, ale jde jinými slovy o „periodické mokřady“, tedy o pravidelně, opakovaně zamokřované plochy jako jsou slaniska nebo periodické polní mokřady (tvořící např. typická hnízdiště čejky chocholaté). Rozsáhlejší periodické mokřady jsou typické především v jiných částech Evropy, např. v krasových oblastech (zaplavovaná polje, z nichž nejznámější a největší je Cerknické jezero ve Slovinsku).

Obecně je podle Evropské Komise v případě definice mokřadu nezbytné vycházet z cíle právní úpravy, kterým je ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky olova, zejména ochrana ptáků, a tedy soustředit pozornost na mokřady významné z hlediska výskytu vodních ptáků.

Na základě dohody z výše zmíněného jednání byla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pověřena přípravou mapového podkladu, vrstvy, která poskytne informace k identifikaci mokřadů (a 100metrové pásmo kolem nich) a bude všem uživatelům k dispozici prostřednictvím veřejně dostupného portálu. Návrh mapy bude připraven do konce června letošního roku a následně zveřejněn. Připravená mapová vrstva umožní jednoznačně identifikovat oblasti spadající do působnosti předmětného nařízení a vyloučí tak Vámi namítanou právní nejistotu při implementaci i následné kontrole dodržování stanovených omezení ze strany příslušných orgánů státní správy.

Příslušným kontrolním orgánem je podle zákona č. 350/2011 Sb. (chemický zákon), kterým je mj. zajištěna adaptace požadavků nařízení REACH, Česká inspekce životního prostředí, a kromě sjednocení přístupu, který umožní zvedená mapová vrstva, bude MŽP s ČIŽP samozřejmě průběžně řešit i další metodické otázky spojené s kontrolou dodržování nařízení Komise (EU) 2021/57. Z hlediska praktického provádění kontrol (pokud zmiňujete např. manipulaci se zbraněmi) je předpoklad, že ČIŽP bude kontrolní činnost koordinovat s dalšími orgány, zejména Policií ČR, která v řadě případů provádí preventivní akce při konání společných lovů, s orgány státní správy myslivosti (které jsou nadále příslušné ke kontrole ustanovení o použití olověných broků při lovu vodních ptáků na mokřadech podle zákona o myslivosti) a při zmíněných společných lovech bude využívat součinnost vedoucího lovu, který by mj. kontrolu zbraní před zahájením lovu měl také zajistit.

K otázce č. 3: Podle nařízení se zákaz „nosit“ olověné broky (brokové střelivo) vztahuje na *nošení během střelby anebo při cestě za účelem střelby* – jde tedy o zákaz sloužící k posílení vymahatelnosti vlastního zákazu používání olověných broků při lovu na mokřadech (stejně jako stanovení 100 m ochranného pásma). Nejde tedy o jakékoli „nošení“ a v praxi bude tedy případná kontrola spojená bezprostředně s lovem, resp. jak uvádí nařízení, střelbou. Půjde tedy např. o kontrolu před zahájením lovu apod., přičemž jak správně uvádíte, zákaz se netýká pouze osoby, jež používá zbraň, ale i např. loveckého doprovodu apod.

K otázce č. 4: Uchování olověného brokového střeliva v domácnosti, byť se objekt nachází v mokřadu nebo jeho okolí ve smyslu nařízení, není „nošením během střelby nebo za účelem střelby“ a zákazu dle nařízení tedy nepodléhá.

K otázce č. 5: Pokud jde o provoz střelnic, je potřebné zdůraznit, že omezení dané nařízením se týká pouze olověných broků, a tedy pouze těch střelnic (pokud by ležely v mokřadu či jeho okolí), kde se olověnými broky střílí. Jak už bylo také zmíněno výše, za mokřad se nepovažují náhodně vzniklé louže, a omezení se tedy takových případů netýkají, nicméně relevantní mohou být u Vámi zmíněných střelnic ležících při vodních tocích, u rybníku apod. U moderních střelnic je však již často řešeno odvodnění plochy se zachytem potenciálně znečištěných vod a další opatření, takové plochy zároveň nejsou atraktivní pro vodní či mokřadní ptáky (s ohledem na výše zmíněný účel nařízení), což bude samozřejmě zohledňováno v rámci případných kontrol.

K otázce č. 6: V případě loveckého hosta a jeho (ne)znalosti podmínek v honitbě lze obecně vycházet z předpokladu, že uživatel honitby musí loveckému hostu vystavit povolenku k lovu a měl by jej rovněž poučit o pravidlech lovu v honitbě. Obdobným způsobem jakým uživatel honitby seznamuje loveckého hosta s podmínkami vyplývajícími z vnitřních pravidel mysliveckého řádu, by měl rovněž loveckého hosta seznámit s podmínkami, které se týkají případné přítomnosti mokřadů v honitbě a omezení použití olověných broků při lovu. Obdobně při společném lovu (který se často uplatňuje právě u vodních ptáků) by vedoucí honu měl účastníky lovu poučit o podmínkách lovu a pokud půjde o lov na mokřadu, tak by měl věnovat při kontrole nezbytných náležitostí prováděné na počátku honu pozornost také typu používaného brokového střeliva.

K otázce č. 7: Jak správně uvádíte, regulace stanovená nařízením REACH (na nějž nařízení Komise (EU) 2021/57 jako prováděcí předpis navazuje) dosud směřovala primárně vůči výrobcům nebo prodejčům chemických látek, a to s ohledem na skutečnost, že regulována byla právě samotná výroba chemických látek nebo jejich distribuce v rámci společného trhu. V případě olověných broků byl však zvolen odlišný přístup, kdy nebyl přijat úplný zákaz výroby a prodeje broků, ale omezení je vztaženo pouze na specifický případ jejich použití na mokřadech (s ohledem na cíl omezit nepříznivé vlivy na životní prostředí, především volně žijící ptáky). Z toho důvodu se tedy v tomto případě omezení promítá až na úroveň jednotlivých uživatelů olověných broků.

O Vámi namítaném (ne)souladu regulace používání olověných broků s právním základem tvořeným nařízením REACH nebo dalšími předpisy EU je případně oprávněn rozhodnout (pokud by v té věci vznesen podnět) Soudní dvůr EU a do té doby jsou členské státy, tedy i ČR, zavázány tuto platnou a (přímo) účinnou právní úpravu EU implementovat.

K otázce č. 8: Společný lov, kdy by probíhal současně (resp. v přímé časové a prostorové návaznosti) lov bažantů a kachen nad vodní plochou, na mokřadu, bude spíše výjimkou. V praxi, byť by šlo o jeden společný lov, by zřejmě byly jednotlivé leče oddělené a mělo být tedy možné dostat požadavkům nařízení výměnou střeliva před přechodem k leči s přítomností mokřadu. Samozřejmě ale není vyloučené již od počátku využít střelivo bez obsahu olova a tím se pochybnostem vyhnout. Jak jsem již zmínil výše, v rámci společného lovu by měl vedoucí honu účastníky poučit mj. i omezeních souvisejících s používáním olověných broků a před zahájením honu tak bude jistě prostor i pro dohodu účastníků, jak lov zorganizovat, aby proběhl v souladu s požadavky právních předpisů.

Závěrem dovoluji, abych Vás ubezpečil, že resort životního prostředí bude při naplňování nařízení postupovat v souladu s jeho cíli, tedy s důrazem na omezení nepříznivých dopadů používání olověných broků na životní prostředí a zejména vodní ptáky a kontrolní orgány budou v tomto smyslu metodicky vedeny tak, aby nebyl postih nepřiměřeně směřován na případy, v nichž ohrožení životního prostředí není relevantní.

S pozdravem

Ing. Michal Servus

vrchní ředitel sekce

podepsáno elektronicky